

The Wayback Machine - <https://web.archive.org/web/20080225031409/http://www.stenoomen.nl:...>

[a](#) [A](#)

- [Home](#)
- [Biografie](#)
- [Family](#)
- [Top 5](#)
- [Artworks](#)
- [Boeken](#)
- [Cursus](#)
- [Media](#)
- [Foto's](#)
- [Blog](#)
- [Links](#)
- [Contact](#)

Pim van Lommel: Eindeloos bewustzijn

Pim van Lommel - Eindeloos bewustzijn - Een wetenschappelijke visie op de bijna-dood ervaring

Er is een zeer positieve ontwikkeling in de medische, wetenschappelijke wereld. Dankzij het internationaal beroemd geworden gepubliceerde onderzoek naar bijna-dood ervaringen door Pim van Lommel, Ruud van Wees, Vincent Meyers en Ingrid Elfferich in de [Lancet](#) in 2001, is het fenomeen van de bijna-dood ervaringen en de daaruit voortvloeiende mogelijkheid dat de menselijke geest voortleeft na het overlijden van het fysieke lichaam ook op de medische kaart gezet. Met zijn boek "Eindeloos bewustzijn - Een wetenschappelijke visie op de bijna-dood ervaring" (november 2007, Uitgeverij Ten Have) maakt van Lommel het fenomeen bijna-dood ervaringen voor een groot publiek wetenschappelijk toegankelijk.

Veel mensen beschouwen het voortleven na dit leven als een feit en dit geeft hun een richtlijn hoe zij hun leven willen indelen. Dit is nu zo, maar het is sinds mensenheugenis altijd al zo geweest. Prettig voor deze mensen is dat nu ook een wetenschapper hen serieus neemt en een zeer zinvolle aanzet geeft het boeiende fenomeen wetenschappelijk te verklaren, wat niet gemakkelijk is, want weinig wetenschappers gingen hem voor.

Zie ook een recent interview met Pim van Lommel in "Boeken" van de VPRO:

** Als u op de Media Player plaatjes klikt, wordt meteen het betreffende interview gestart **

en in Kruispunt van de RKK:

en bij Pauw en Witteman (Vara):

Op allerlei manieren komen mensen in aanraking met het gegeven dat er meer is tussen hemel en aarde en hun ervaringen zijn zo realistisch en ingrijpend dat hun wereldbeeld zich vormt naar deze ervaringen. De bijna- dood ervaring is zo'n ingrijpende ervaring. Bijna-dood ervaringen doen zich voor in levensbedreigende situaties als verkeersongelukken en operaties onder narcose, maar ook in situaties van diepe meditatie, diepe stress, of spontaan, waarbij de patiënt letterlijk wegzweeft van zijn lichaam, vaak richting een licht en daarbij allerlei aardse en niet aardse waarnemingen doet. Hij of zij ziet bijvoorbeeld de hele operatie (vergelijk [de bijna-dood ervaring van Pam Reynolds](#)) en komt voor de keuze te staan op de aarde verder te gaan of over te gaan.

De bijna-dood ervaring komt vaak genoeg voor. Pim van Lommel geeft een schatting van 600 000 BDE'ers per jaar in Nederland. Wegens de impact en vaak pracht van de ervaring, is het voor hen enorm belangrijk dat er erkenning voor het fenomeen komt.

Voor ik verder ga, licht ik mijn eigen achtergrond in deze zaak kort toe. Op mijn zevende werd ik onder narcose gebracht omdat mijn keelamandelen geknipt moesten worden. Mijn bewustzijn gleed weg, maar kwam even later weer terug, waarop ik de hele operatie van een afstand waarnam en dus zag wat ik volgens geldende normen niet had kunnen zien. Ik verwijs hiervoor verder naar mijn boek [Door het raam – ervaringen met uittredingen](#) dat ik in 2000 publiceerde en in 2004 herpubliceerde (zie *Door het raam*, uitgave 2004, bladzijde 25 en verder).

Vanaf mijn achttiende jaar begon ik spontaan en zeer regelmatig uittredingen te ervaren, waar ik twee boeken ([Door het raam en Door de poort](#)) over geschreven heb, en het derde ([Door de nacht](#)) is in de maak. Het fenomeen uittredingen is nauw verwant met het fenomeen dat Pim van Lommel behandelt. In feite zijn bijna-dood ervaringen ook uittredingen, maar dan met een definitiever karakter. Dit wil zeggen dat er aspecten van afscheid nemen van de aarde bij komen als ook het verwelkomd worden in de astrale wereld.

Pim van Lommel is cardioloog en onderzocht, samen met drie psychologen, 344 Nederlandse patiënten waarvan er 62 een BDE gehad bleken te hebben. Van Lommel is verbonden aan de Stichting [Merkawah](#), die een steun- en informatiepunt is voor mensen met bijna-dood ervaringen. Veel wetenschappers redeneren vanuit wat bekend is, maar Pim van Lommel gaat een stap verder. Zonder mensen als Van Lommel zou de wetenschap nooit die fantastische impuls krijgen verder te kijken dan de menselijke neus lang is.

Maar om met de deur in huis te vallen, omdat dit een blog is, en geen boekwerk: Pim van Lommel en zijn recente werk “Eindeloos bewustzijn” krijgt te maken met kritiek uit de sceptische hoek. Ik zal u een paar namen noemen van mensen die voortrekkers zijn in deze niet malse kritiek jegens van Lommel. Nu is er niets tegen gezonde kritiek, maar wat ik er wel op tegen heb, is de ongehoord ruwe, vaak respectloze toon waarmee deze mensen hun argumenten te berde brengen. Ik laat het aan u als lezer over dit zelf na te lezen op de diverse blogs die ik hieronder noem. Uit welke hoek komen de kritieken, die komen onder andere van: Gert Korthof: bioloog, Gerald (Gerry) Woerlee: anesthesioloog, Jan Willem Nienhuys: wiskundige en Secretaris van de Stichting Skepsis Nederland, Rob Nanninga: hoofdredacteur van “Skepter”, het blad van Stichting Skepsis.

In deze blogs kunt u lezen hoe er gesteigerd wordt tegen de ideeën en bevindingen van Van Lommel: [Skepsis blog](#) en [Evolutie blog](#)

Skepsis komt binnenkort met een stuk van Woerlee die de interpretatie van Van Lommel wil weerleggen. Een voorproefje daarop kan al gelezen worden op de blog van Korthof waar onder andere Korthof en Woerlee fulmineren tegen het boek van Van Lommel en het feit dat Van Lommel de discussie niet meer aangaat met sceptici. In plaats van zich af te vragen waarom dit zo is (namelijk omdat deze discussie met sceptici altijd zinloos bleek, omdat er aan sceptische zijde geen sprake was van de bereidheid echt te horen wat de ander zegt), proberen de sceptici zich te bundelen in hun gemeenschappelijke poging het materialistische wereldbeeld overeind te houden.

Sceptici worden soms ook wel *debunkers* genoemd, want dat is in een aantal gevallen een juister woord dan skeptici. Het woord zegt het namelijk zelf: "skepsis" staat voor twijfel. Een echte skepticus twijfelt altijd, ook aan zijn eigen ideeën. Daarvan is bij een aantal sceptici echter nauwelijks of geen sprake. Zij twijfelen namelijk niet aan hun inzichten. Integendeel, hun inzichten lijken hun enige en objectieve waarheid te zijn die met veel kracht aan andersdenkenden wordt

opgedrongen.

Het idee dat zij voortleven na dit leven staat sceptici kennelijk zeer tegen. Waarom, wordt mij in ieder geval nooit helemaal duidelijk.

Rudolf Smit, eindredacteur van het kwartaalblad van Merkawah, stelde in dit verband op de blog van de sceptici al de volgende zeer terechte vragen:

“Wat mij namelijk wezenlijk interesseert is de vraag waarom met name de tegenstanders van het idee van een voortleven-na-de-dood daar zo (en soms ook zo fel) tegen zijn? Waarom worden die altijd zo kwaad daarover, waarom attackeren ze mensen die wèl de mogelijkheid van een hiernamaals willen overwegen of er zelfs in willen geloven (en er over publiceren), en laten ze die niet gewoon met rust? Wat in hemelsnaam (sic!) doen die verkeerd door zo’n geloof te koesteren? En waarom überhaupt willen ze daar zelf helemaal niet aan? Wat zou er nou zo catastrofaal zijn aan het bestaan van een hiernamaals, wat zou er nou zo schadelijk aan zijn voor de mensheid? En: waarom willen ze zelf eigenlijk zo graag helemaal morsdood zijn? (iets anders kan ik niet constateren na deze steeds weer opduikende afkeer van het idee dat er leven na de dood kan zijn). Ook in dit verband, waarom beweren zoveel tegenstanders van dat idee zelf wel vrede te hebben met de, volgens het materialistische paradigma, volstreekte toevalligheid en dus ook totale zinloosheid van het bestaan? En waarom verlangen ze impliciet dat iedereen daar ook zo over zou moeten denken (anders zouden ze er toch niet zo’n punt van maken en hen die er niet zo over denken steeds uitmaken voor zwevers e.d.)?”

Ja, veel vragen, maar nu de meest prangende vraag: wat zouden jullie, Rob, Jan Willem en Agno accepteren als een sluitend bewijs dat er wel leven na de dood bestaat?”

Stiekem moest ik erg lachen om de zin “En: waarom willen ze zelf eigenlijk zo graag helemaal morsdood zijn?” Want daar lijkt het inderdaad op. Jan Willem Nienhuys kwam naar mijn indruk niet met een bevredigend antwoord op de vraag wat sluitend bewijs zou zijn voor een leven na dit leven. En ik hoorde Rob Nanninga schriftelijk verzuchten dat hij de eeuwigheid niet echt zag zitten want: “Ik heb geen afkeer van een voortbestaan, al zou ik evenals Maso niet weten wat ik eeuwig (en da’s lang hoor!) zou moeten doen.” [\(Bron\)](#).

Wat mij daarbij opvalt, is dat sceptici sterk redeneren vanuit aardse wetten en gevoelens. Wie zegt dat de eeuwigheid (als je er eenmaal bent) “ eeuwig lang” aanvoelt? Misschien bestaat daar het tijd(sgevoel) helemaal niet of zijn er rustperiodes, waarna je gewoon weer verder gaat?

Woerlee, Korthof, Nienhuys en Nanninga (en nog een aantal mensen) gaan ervan uit dat alle aspecten van de bijna-dood ervaring fysiek te verklaren zijn en Woerlee zegt dat hij dat in zijn boek “Mortal Minds” al gedaan heeft. [\(Bron\)](#).

Dit wordt bijvoorbeeld door psycholoog en filosoof Titus Rivas echter [goed onderbouwd bestreden](#).

Het is markant te noemen dat iemand zegt alle aspecten van de bijna-dood ervaring te kunnen verklaren. Daarvoor zou je mijns inziens toch tenminste de titel “God” voor je naam moeten hebben. Het is namelijk algemeen bekend dat de hersenen en hun werking nog grotendeels onbegrepen zijn en dat men de locatie van het menselijke bewustzijn zeker niet in kaart heeft. En dat is nu juist de kracht van Van Lommel die hiernaar veel literatuuronderzoek gedaan heeft en met een open mind naar het bewustzijn kijkt.

In plaats het voorwerk van Van Lommel op te pakken en er constructief mee verder te willen werken, frustreren een aantal sceptici het serieuze onderzoek naar de mogelijkheden van het menselijke bewustzijn. In plaats de sterke punten in het boek, waar ik zo op verder ga, aan te grijpen, proberen ze uit alle macht fouten in het boek van Van Lommel te vinden, waarmee zij denken te bewijzen dat het hele boek meteen weerlegd is.

Dit is overigens een bekende tactiek, want, zo denken sceptici schijnbaar: als iemand (lees: iemand die anders denkt dan zij) ergens een fout maakt, dan zal alles wel onzin zijn. Dit is natuurlijk onwaar: wij mensen zijn geen robots, al wordt er vanuit sceptische kring maar al te vaak geredeneerd vanuit het idee dat wij niets meer zijn dan onze cellen die ons dicteren vanuit het vlees.

Zo hoor ik Woerlee zeggen in een uitzending van de EO, “Onderzoek op de grens van de dood”:

dat 20 % van de mensen tijdens een reanimatie, terwijl ze klinisch dood zijn, een dusdanige pompemde werking van het hart hebben, dat bewustzijn ondersteund wordt en dat dit de 18 % zou verklaren waarmee Pim van Lommel komt: namelijk dat 18 % van de mensen in het onderzoek van Van Lommel een BDE ervaring had. Woerlee meent dat dit “minimale bewustzijn” de bijna-dood ervaring veroorzaakt. Dit is mijns inziens een uiterst vreemde wending in de argumentatie, want Woerlee weet niet eens wat bewustzijn precies is noch waar zich dat bevindt. Dus hoe kun je dan stellen dat het bewustzijn afhankelijk is van de pompemde werking van het hart tijdens een narcose?

Maar ik ga eens concreet naar het boek van Van Lommel, dat ontzettend goed loopt en inmiddels aan zijn achtste druk toe is (50 000 exemplaren verkocht binnen een paar maanden tijd). Pim van Lommel geeft veel voorbeelden van de daadwerkelijke bijna-dood ervaring. Deze blijkt zo

ingrijpend dat de mensen die het meemaken er meestal als andere mensen uitkomen: minder of niet meer materialistisch ingesteld, milder, met een grote zekerheid dat de dood geen bedreiging meer is, maar vaak zelfs iets om naar uit te zien.

Het is opvallend dat het voor BDE-ers bijna onmogelijk is hun ervaring te beschrijven. Ze kunnen met geen pen de diepte en reikwijdte omschrijven van wat hun overkomen is, maar ze proberen het toch. De menselijke taal schiet duidelijk te kort. Helaas stuiten ze daarbij op een flink aantal medici en wetenschappers die vol onbegrip of zelfs kil reageren. De bijna-dood ervaring is geen serieus gespreksonderwerp voor hen. Veel mensen doen er dan het zwijgen toe, maar gelukkig doorbreekt Van Lommel het doodzwijgen (...).

Op bladzijde 51 wordt aan een zeer markant gegeven gerefereerd, namelijk het feit dat een vrouw met de naam Vicky, die vanaf haar geboorte al niet kan zien, tijdens een BDE visuele waarnemingen heeft gedaan. De stelling van de sceptici dat bijna-dood ervaringen voortkomen uit herinneringen, wensen, ideeën enzovoort omtrent de dood, is onhoudbaar. Een vrouw die altijd blind is geweest, heeft nooit de gelegenheid gehad herinneringen aan het visuele op te bouwen, laat staan dat verklaard kan worden hoe Vicky kloppende visuele beelden zag van tijdens haar verkeersongeluk en haar coma.

De bijna-dood ervaringen leveren wel degelijk markante bewijzen op dat de waarnemingen buiten het lichaam kloppen. Ik citeer uit het boek van Van Lommel, bladzijde 91-92:

"Toen ik vijf jaar oud was kreeg ik een hersenontsteking, waardoor ik in coma raakte. "Ik stierf" en dreef in een veilige en zwarte leegte waar ik me niet bang voelde en geen pijn had. Dit was de plek

waar ik me thuis voelde...Ik zag een meisje van ongeveer tien jaar oud. Ik voelde dat ze me herkende. We knuffelden en toen zei ze tegen me: "Ik ben je zus. Ik ben een maand na mijn geboorte gestorven. Ik ben naar je grootmoeder genoemd. Onze ouders noemden me kortweg Rietje." Ze kuste me en ik voelde haar warmte en liefde. "Je moet nu teruggaan,"zei ze... Ik was in een flits terug in mijn lichaam. Ik opende mijn ogen en zag het blije en gerustgestelde gezicht van mijn ouders. Ik vertelde hun over mijn ervaring, die ze eerst afdeden als een droom...Ik tekende mijn engelenzus die me had begroet en beschreef alles wat ze me verteld had. Mijn ouders waren zo geschrokken dat ze in paniek raakten. Ze stonden op en verlieten de kamer. Na enige tijd keerden ze eindelijk terug. Ze bevestigden me dat ze een dochter verloren hadden, die Rietje heette. Ze stierf door een vergiftiging, ongeveer een jaar voordat ik geboren werd. Ze hadden besloten mij en mijn broer niet over haar te vertellen tot we in staat zouden zijn te begrijpen wat leven en dood inhielden."

Sceptici zeggen ook dat uitredingen en bijna-dood ervaringen terug te voeren zijn op zuurstofgebrek in de hersenen en dat het dus in feite hersenspinsels zijn van een lichaam in nood. Van Lommel weerlegt dat met het gegeven, dat dan iedereen wel bijna-dood ervaringen en uitredingen zou moeten ervaren als hij of zij een zuurstof gebrek zou hebben, wat dus niet zo is.

Op bladzijde 110 werpt Van Lommel nog een sterk argument op, namelijk dat er zich ook bij geen gebrek aan zuurstof in de hersenen bijna-dood ervaringen voordoen, bijvoorbeeld bij een dreigend verkeersongeluk. De term "hallucinaties" die door sceptici worden gebruikt om de bijna-dood ervaringen te beschrijven, doet absoluut geen recht aan de vele ooggetuigenverslagen van mensen met bijna-dood ervaringen en uitredingen die vanaf een afstandje kloppende feiten bleken gezien te hebben. Van Lommel zegt ook op bladzijde 127 van zijn boek, dat het zeer frappant is dat de bde'ers juist een zeer helder bewustzijn hadden tijdens de levensbedreigende situatie en dat er zelfs

een omgekeerde relatie lijkt te bestaan “tussen de helderheid van het bewustzijn die wordt ervaren en het uitvallen van de hersenfuncties”. Een feit waaraan sceptici weinig aandacht aan willen besteden omdat het wellicht te lastig voor hen is om te verklaren.

Deze ooggetuigenverslagen worden door sceptici uit alle macht bestreden waarbij ze vergaande kronkels moeten maken om een ‘fysiek tegenbewijs’ te geven dat waarneming onder narcose of coma tijdens levensbedreigende situaties toch mogelijk is. Ik heb sceptici meerdere malen het principe van [het Scheermes van Ockham](#) horen noemen. Dit is het principe dat je als je ergens een verklaring voor zoekt, moet uitgaan van dat wat het meest voor de hand ligt. Sceptici gebruiken dit vaak te pas en te onpas om ‘aan te tonen’ dat de alternatieve sector er naast zit. Maar ik zie het omgekeerde hier gebeuren: de sceptici gaan zelf allang niet meer uit van hetgeen het meest voor de hand ligt, wat mag blijken uit hun vreemde fratsen om het bijna-dood verhaal van Pamela Reynolds te ontkrachten.

Het merkwaardige is nu dat deze poging tot ontkrachting gedaan wordt door personen die niet bij de operatie aanwezig zijn geweest, laat staan die zelf hebben verricht. De verklaring van haar chirurg Robert Spetzler is geheel in tegenspraak met die van Woerlee (op diens website). Spetzler kom er eerlijk voor uit: “Ik heb hier geen verklaring voor. Ik weet niet hoe het mogelijk is dat dit gebeurt, gezien de toestand waarin ze was. Bovendien heb ik zoveel dingen gezien die ik niet kan verklaren dat ik niet zo arrogant wil zijn door te zeggen dat het hoe dan ook niet kan gebeuren.” (bladzijde 164, boek Van Lommel).

Notabene: Dr. Spetzler, de chirurg die deze uiterst ingewikkelde operatie deed, zegt eerlijk dat hij het niét kan verklaren. Dr. Woerlee die niet bij die operatie aanwezig was, maar integendeel op

duizenden kilometers afstand elders en tot voor enkele jaren van dit hele geval nog nooit iets had gehoord, beweert met de allergrootste stelligheid dat hij het wèl weet, en zelfs tot in detail. Het lijkt mij, dat een onafhankelijk en kundig persoon eerder de verklaring van de chirurg serieus zal nemen, dan het speculatieve verhaal van de niet bij de operatie aanwezige Dr. Woerlee.

Jan Willem Nienhuys zegt in een email van 18 januari aan mij dat mensen tijdens narcose nog steeds een goed werkend gehoor hebben, waardoor er op basis van dat gehoor feiten worden verzameld:

Fri, 18 Jan 2008, Sten Oomen wrote:

"Je kunt dan nog zo belezen zijn, een echte verklaring heb je niet voor het feit dat kinderen en volwassen mensen hun eigen operatie van een afstand zien."

Jan Willem Nienhuys:

“Daar is een prima verklaring voor: ze zien het niet, maar fantaseren het ongeveer op de manier waarop in een droom beelden worden geproduceerd, voornamelijk omdat hun gehoor nog werkt; omdat hun bewustzijn verlaagd is, kunnen ze het verschil tussen fantasie/droom en werkelijkheid niet maken, en denken ze dat ze het echt zien. Ongeveer hetzelfde effect dat en versufte en verwarde opiumschuiver denkt dat hij extreem helder is.

Het zou wat anders zijn als men tijdens operaties bewijsbaar iets zag waar men geen weet van kon hebben, maar op dat punt is er eigenlijk niks dan onverifieerbare anekdotes.”

Hierbij gaat Nienhuys volkomen voorbij aan het feit dat er al zeer vele van die kloppende waarnemingen zijn gedaan (ik verwijs terug naar onder andere het boek van Van Lommel, maar bekijkt u ook eens de link van de [Stichting Athanasia](#) en dat dit niet bepaald ‘anekdotes’ te noemen zijn.

Na een e-mailuitwisseling met ook Rob Nanninga gaf die na veel aandringen uiteindelijk een eerlijke reactie op mijn relaas over mijn waarnemingen als zevenjarige tijdens de narcose: (ook op 18 januari 2008):

“Ik kan niet controleren in hoeverre jij als zevenjarige kloppende waarneming deed van dingen die je niet kon weten. Daar kan ik dus geen oordeel over uitspreken.“

Dit is het type antwoord dat meer recht doet aan beide partijen en met deze open, niet veroordelende houding zou het onderzoek naar bijna-dood ervaringen en uittredingen een stuk verder komen.

Pim van Lommel concludeert, en hier ben ik het mee eens, op bladzijde 115 van zijn boek dat het onderzoek naar uittredingen in de kinderschoenen staat.

Zo wekten twee doktoren [Olaf Blanke](#) en [Dirk de Ridder](#) schijnbaar een uittreding op door bij een enkele patiënt een bepaald gedeelte in de hersenen te prikkelen. Maar bij nadere bestudering zien kenners van het fenomeen uittredingen al snel dat de opgewekte ‘uittreding’ nou niet bepaald het full range scala van een typische uittreding vertoont, bijvoorbeeld het daadwerkelijke en zeer

fysieke en non fysieke gevoel uit je lichaam te glijden, het horen van aanzwellend gesuis in de hersenen (géén oorsuizingen, echt in de hersens) en het bekijken van het eigen astraal (geest)lichaam.

Door het gebiedje in de hersenen te prikkelen deed er zich eerder een complicatie van de waarneming van de eigen lichaamspositie voor, waardoor de personen het gevoel kregen buiten zichzelf te staan. Nu schrijf ik zelf in *Door het raam* al dat hersenen alles te maken hebben met uittredingen, maar dan in de zin van het openen van een bepaald kanaal dat anders gesloten is, of anders gezegd: als een schakelaar die bij een uittreding op “aan” gaat staan, in plaats van “uit”, waardoor de mens via de poort van zijn hersenen naar buiten kan treden. De hersenen faciliteren op deze manier dus een uittreding, maar produceren die niet (hetzelfde geldt voor de bijna-dood ervaring). Misschien wordt het ooit mogelijk deze schakelaar in de hersenen te bereiken en te prikkelen om een mens daadwerkelijk en willekeurig uit zijn lichaam te kunnen laten treden, maar dan hebben we het wat mij betreft dus niet over een hallucinatie, maar over een daadwerkelijk uittreden. Of Blanke en De Ridder echter deze sleutel al gevonden hebben, betwijfel ik, gezien hun zeer beperkte onderzoek aan een enkele patiënt en door de niet volwaardige uittredingskenmerken die die patiënten beschreven.

In de rest van zijn boek besteedt Van Lommel onder andere aandacht aan de kwantumfysica, waarover de sceptici ook al gevallen zijn. Dit is niet een terrein waar ik affiniteit mee heb, dus dat laat ik hier verder onbesproken. Korthof en medestanders hebben naar hun zeggen al vele fouten ontdekt in Van Lommel's redenering en laten dat ook luidkeels weten op zijn blog. Waar zij naar mijn mening in te kort schieten, is in collegialiteit en respect en wat net zo erg is: de goede kanten van het boek te belichten. In plaats van, met van Lommel, de schouders eronder te zetten om de kwantummechanica in het kader van het menselijke bewustzijn beter te begrijpen, grijpen ze alle strohalmen aan om de indringende verhalen van BDE'ers op de achtergrond te dringen.

Wat maar niet tot de bestrijders van 'Er-is-meer' lijkt door te dringen, is het absolute echte van de ervaringen. Om dit te illustreren wil ik een paar passages citeren uit de Blog van Skepsis:

Inge van den Berg
22 januari 2008 om 15:21

Ik wens iedereen die twijfelt aan het bestaan van een bewustzijn buiten het lichaam van harte een bijna dood ervaring toe (liever tijdens meditatie natuurlijk, want om er nu ongelukken of ziekten voor uit te lokken is een beetje overbodig). Graag zou ik jullie dan nog eens horen Sterkte met jullie rotsvaste geloof in de wetenschap!

Rob Nanninga
22 januari 2008 om 16:14

Het is misverstand om te denken dat alle mensen die zelf een bijna-doodervaring of een uittredingservaring hebben gehad ook gaan geloven dat ze werkelijk buiten hun lichaam zijn geweest. Dat is aantoonbaar niet waar. Het geldt alleen voor mensen die menen dat hun subjectieve ervaringen de hoogste waarheid zijn.

Rob Nanninga
22 januari 2008 om 17:38

Het lijkt me hetzelfde als iemand die zegt: “Als je Jezus (of Sai Baba, of noem maar op) in je hart hebt ervaren, dan weet je dat het de Waarheid is.” (Overigens heb ik wel eens een uittredingservaring gehad en een vroegere voorzitter van Skepsis had een bijna-doodervaring.)

Sten Oomen

22 januari 2008 om 18:02

@ Rob

Het is anders iets ‘in je hart’ te ervaren als daadwerkelijk jezelf buiten je lichaam te weten. Je hebt een ervaring, maar kennelijk geen BDE ervaring en ook niet echt veel uittredingservaring in het algemeen.

Jan Willem Nienhuys

22 januari 2008 om 18:31

Ik zie een innerlijke tegenstrijdigheid in ‘Pas wanneer je het ervaren hebt weet je dat er niets subjectiefs aan zit.’ [...] Zelfs als je bij je volle bewustzijn bent, kunnen je gevoelens je bedriegen.

Sten Oomen

22 januari 2008 om 19:14

@ Jan Willem

Laat ik het dan zo stellen: als ik een emmer water over je leeg, twijfel je daar dan aan?

Dezelfde gevoelsgraad heeft het waarnemen op een afstand onder een narcose of een uittreding pur sang.

Waarmee ik dus heel simpel één ding wil zeggen: als je een emmer water over je heen krijgt, is er geen haar op je hoofd die daaraan twijfelt. Als je een BDE meemaakt, is de ervaring een feit, wat iemand anders ook zegt of ondergraaft.

Feiten zijn feiten.

In alle goedbedoeld en niet goedbedoeld zoek naar zwakke punten, vergeten zij het enorme belang van Van Lommel's onderzoek. Het beter begrijpen van de bijna-dood ervaring zou wel eens een keerpunt kunnen zijn in de menselijke evolutie, want de grenzen van wat mensen kunnen, blijken zich steeds verder te verleggen.

In het al genoemde [Kruispunt interview](#)

benoemt Pim ook nog eens het belang van het erkennen dat het bewustzijn met grote

waarschijnlijkheid eindeloos is. Tijdens een bijna-dood ervaring wordt volgens de vele ooggetuigenverslagen duidelijk, dat je ziet wat je voor een ander betekend hebt, maar ook wat je een ander aangedaan hebt (zie ook: “De twaalf elementen van een BDE” vanaf bladzijde 44 in Van Lommel’s boek). In de wetenschap van een eindeloos bewustzijn kijk je niet (meer) met louter materiële ogen naar je leven en wat je daarmee zou moeten doen. Als je weet dat het leven doorgaat na dit leven, en dat de regel “Wat je een ander aandoet (of dit nou een mens, een dier of de natuur is), doe je jezelf aan.” zeker opgaat, dan ga je ook zorgvuldiger met je leven en je naasten om.

Steeds opnieuw worden grenzen van wat er mogelijk is, achterhaald door de techniek en onderzoek. De geschiedenis leert dit simpelweg en het zou ons allemaal bescheiden moeten maken omdat wij nog maar een fractie van de kennis van het universum en onszelf in handen hebben. In plaats van strijd om het eigen beperkte gelijk, zouden de handen ineem geslagen kunnen worden om elkaar te helpen deze aarde en onszelf te ontwikkelen op een fatsoenlijke, liefdevolle manier. Ik zelf heb al vaak genoeg gemerkt dat bijvoorbeeld de mensen van de Stichting Skepsis maatschappelijk betrokken en goed geïnformeerd zijn. Wie weet hoe ver we kunnen komen als we elkaar op de brug kunnen ontmoeten.

Mensen met een bijna-dood ervaring zouden met hun verhaal terecht moeten kunnen bij medici en niet-medici. Een kille, ruwe, arrogante benadering van het fenomeen doet geen recht aan het feit dat het onderzoek nog in de kinderschoenen staat en is sowieso in menselijk opzicht niet te verantwoorden.

Pioniers als Van Lommel duiken in de menselijke geschiedenis steeds weer op en wijzen ons erop dat de horzion steeds weer verder weg blijkt te zijn dan we dachten.

[Boekenlijst DOOR HET RAAM Bijna-dood ervaringen, uittredingen en verwante zaken](#)

Verder lezen:

BDE

*** Lommel, Pim van, 'Eindelooos bewustzijn' ***

P.M.H. Atwater, 'Kinderen van het nieuwe millennium'

Raymond Moody, 'De tunnel en het licht'

Melvin Morse, 'Waar God woont'

Opdebeeck, Anja 'Bijna dood, Leven met bijna-doodervaringen'

Uittredingen

Robert Bruce, 'Astral dynamics'

Robert Monroe, 'Uittredingen'

Sten Oomen, 'Door het raam'

Robert Peterson, 'Out of Body Experiences: How to Have Them and What to Expect'

Reïncarnatie

Ian Stevenson, 'Bewijzen van reïncarnatie'

Jim B. Tucker, 'Mama, vroeger was ik ...'

Kwantummechanica

Anton Zeilinger, 'Toeval!'

Id., 'Teleportatie'

Kwantummechanica/bewustzijn

Amit Goswami, 'Het visionaire venster'

Peter Russell, 'De brug tussen wetenschap en God'

Fred Alan Wolf, 'Het spirituele universum – quantumfysica en het bestaan van de ziel'

Bewustzijn/spiritueel

Ervin Laszlo, 'Bezielde kosmos'

Sogyal Rinpoche 'Het Tibetaanse boek van leven en sterven'

W.H. van Vledder, 'Het mysterie van het Zelf – Upanishaden'

Danah Zohar, 'Spirituele intelligentie – ontdek de kracht van de ziel'

Websites

[Athanasia Foundation \(bijna-dood ervaringen\)](#).

[Athanasia Foundation \(parapsychologie en psychical research\)](#).

[Door het raam \(uittredingen\)](#).

[Evolutie](#)

[IANDS \(bijna-dood ervaringen\)](#).

[Merkawah \(bijna-dood ervaringen\)](#).

[Monroe Institute \(uittredingen\)](#).

[NDERF \(bijna-dood ervaringen\)](#).

[Near-Death Experiences and the Afterlife \(bijna-dood ervaringen\)](#).

[Skepsis](#)

Boekbesprekingen "Eindeloos bewustzijn"

[Stichting Teilhard de Chardin](#)

[Trouw](#)

[Volkskrant](#)

Met dank aan [Jeroen van Starfix](#) voor de technische ondersteuning van deze blog

Update: maandag 18 februari 2008 17:22:32 [Terug naar overzicht...](#)

Reacties:

Door **Rudolf H.Smit** op 27-01-2008 11:53

Fijn dat er nu ook eens een positief-klinkende blog gewijd wordt aan het boek van Van Lommel. Hopelijk komt hier een discussie uit voort die zich richt op de prachtige elementen van de bijnadoodervaringen en de zinvolle lessen die we daaruit kunnen trekken.

Door **Anner van Hardenbroek** op 27-01-2008 12:05

Zoals Rudolf zegt, het is goed dat er een positief klinkend geluid is. Ik ben ook met allerlei dingen bezig om hier meer aandacht aan te besteden bij het publiek, daar kan ik helaas nog niets over vertellen behalve dat het een film betreft.

Pim is heel goed bezig, ik heb hem ooit bij een lezing ontmoet. Het is een inspirerende man die goede dingen te zeggen en te vertellen heeft. Ik kan me totaal vinden in zijn opstelling richting de sceptische mensen. Je kan naar mijn inziens er beter geen kostbare energie aan besteden. Sten, wat is jouw drijfveer om nog steeds tegen de sceptische mensen op te boxen?

Verder is een het een goed stuk en ga lekker door met je dingen! Mijn steun heb je.

Door **Sten Oomen** op 27-01-2008 12:07
@ Rudolf

Hallo Rudolf,

fijn dat je reageert.

Inderdaad vind ik belangrijk om een positief tegengeluid te laten horen.

Het is en blijft een zeer belangrijk thema, iets wat iedereen aangaat. Mensen staan wetenschappelijk voor een van de grootste uitdagingen na het materieel begrijpen van de aarde en alles wat daarop leeft: het begrijpen van de menselijke geest (en niet alleen van de menselijke geest, ook de geest van dieren).

Er blijkt steeds dat er weer meer mogelijk is dan we vroeger dachten.

Pim's boek zet aan tot nadenken en discussie: dat alleen al lijkt mij de grootste winst.

Groetjes,

Sten

Door **Sten Oomen** op 27-01-2008 12:16

@ Anner

Hoi Anner.

Dank voor je reactie.

Leuk dat je die vraag stelt over sceptici. Dat geeft mij de gelegenheid nog een extra positief geluid aan hen te wijden. Ofschoon ik het vaak niet eens ben met hun (onnodig) scherpe toon richting serieuze (!) vertegenwoordigers van de nog 'alternatieve' sector, vind ik het wel goed dat ze moeite en tijd besteden om zich in belangrijke thema's te verdiepen. Onverschilligheid is vele malen erger.

Ze analyseren vaak grondig en ze ontdekken soms terecht kaf onder het koren, maar dat zouden ze ook in de reguliere sector kunnen doen.

Wel zou ik willen dat ze een werkelijke open mind hebben ten opzichte van de mogelijkheden van de geest, en dat ontbreekt er vaak aan. Het is ook niet niets je geloof in het materiële te laten varen.

Groetjes,

Sten

Door **Rudolf H.Smit** op 27-01-2008 13:56

Hieronder volgt de slotconclusie van de Heer Gert Korthof in zijn lange blogs [Slotconclusie Korthof](#)

over het boek van Pim:

"Het boek van Van Lommel gaat véél en véél verder dan het Lancet artikel. In zijn boek verlaat hij de gangbare wetenschappelijke paden, en begeeft zich op wetenschappelijk glad ijs, en onbekend terrein. Bovendien begeeft hij zich op levensbeschouwelijk en religieus terrein. Met dit boek heeft hij voorgoed BDE geassocieerd met inferieure wetenschap, reïncarnatie en communiceren met de doden. Daarmee heeft hij de groep van BDE patienten in Nederland geen dienst gedaan. Integendeel: het is schadelijk voor die groep. Juist die groep die hij wil helpen. Had hij het bij een vertaling en toelichting van het Lancet artikel gehouden, dan was het waarschijnlijk nuttig voor de 'erkenning' van het verschijnsel Bijna-Dood Ervaring en zelfs interessant geweest."

Ik denk dat de heer Korthof de plank misslaat.

Het boek helpt bde-er juist enorm. Vraag: hoe zou het komen dat de verkoop van het boek de pan uitvliegt? Inmiddels staat het boek al op Nr 2 van de top-tien. En wat de "schadelijkheid" betreft, dat is in de ogen van Korthoff en het groepje om hem heen. Want helpen de uiterst materialistische verklaringen van de heer Woerlee de bde-er (waar Korthof voor een groot deel op af gaat?)

Ik denk eerder van de wal in de sloot, dan andersom.

Als medewerker van Stichting Merkawah heb ik dagelijks met bde-ers te maken, en die voelen zich totaal niet geholpen met "verklaringen" als "ach mevrouw het was maar een hallucinatie. Gaat u nou maar lekker slapen..." Integendeel, die voelen zich dan flink in de kou gezet, het bos ingestuurd, met als gevolg dat ze er verder over zwijgen (soms tientallen jaren lang!). Het boek van Pim van Lommel helpt hen juist uit de kast te komen, en dat gebeurt inmiddels bij bosjes. Van

Lommel ontvangt wekelijks vele tientallen mails en brieven van zeer dankbare mensen die zich nu eindelijk begrepen voelen. Ik denk niet dat stichting Skepsis tientallen dankbare mails ontvangt voor hun veelal zeer kwetsende kritieken op het boek van Pim van Lommel. Het verschijnsel bde is inmiddels toch wel erkend maar skeptici schijnen maar niet in de gaten te willen hebben dat het publiek hun altijd weer zeer negatieve boodschappen niet pruimt.

Door **Sten Oomen** op 27-01-2008 14:09
@ Rudolf

Ja, met jou wil ik dan ook wel eens weten hoe Korthof en Woerlee de BDE'ers denken te helpen met het grove geschut dat zij bezigen.
En of zij ook dankmails krijgen van BDE'ers.

Groetjes,

Sten

Door **Jim van der Heijden** op 28-01-2008 17:16

Wat de skeptische oprispingen vooral duidelijk maken is dat je kunt promoveren zonder

wetenschapper te zijn. Zeker, er staan dingen in het boek waar kritisch op mag - en zelfs moet - worden gereageerd. De echte angel is echter dat het materialistische wereldbeeld in twijfel wordt getrokken en dat mag van de heren niet. Dus wordt daar op Nederlands kleinburgerlijke wijze op gereageerd. Alles wordt uit de kast getrokken om de anomalie de grond in te trappen om maar door te kunnen leven alsof er niets is gebeurd. En dat heeft echt helemaal niets met een wetenschappelijke attitude te maken.

De anomalie is de niet plaatsgebondenheid van het bewustzijn. Iets dat al meer dan een halve eeuw door echte wetenschappers van naam, fysici vooral, naar voren wordt gebracht. Zou in Nederland dan toch alles vijftig jaar later gebeuren? Als de vaderlandse skeptici zo overtuigd zijn van de juistheid van het materialisme dan zou het geloofwaardiger zijn als ze een actie zouden starten om de gedenktekens voor Schrodinger, Bohm, Pauli, Von Neuman, Bell en vele anderen wereldwijd te laten verwijderen en hun boeken en artikelen met terugwerkende kracht aan te vallen.

Dus, beste Rudolf en anderen, waar maken jullie je druk om? De skeptici zijn wetenschappelijk gezien 'klein bier' t.o.v. de namen hierboven. Wat ook klein is, is hun bereik, een heel beperkte groep binnen Nederland. Op de blogs zie je steeds dezelfde lieden terugkomen en ik zit er vast niet ver naast als ik aanneem dat onder de lezers van de 50.000 boeken er uiterst weinig zijn die deze blogs bezoeken.

Dus Pim bereikt het grote publiek, er huilen een paar skeptische wolven en de karavaan trekt verder.

Geen enkele reden dus om te somberen.

Groet,

Jim

Door **Sten Oomen** op 28-01-2008 17:53

@ Jim

Het wordt inderdaad ontzettend goed gekocht. Ik ben eigenlijk heel nieuwsgierig naar de bevindingen van al die lezers, hoe zouden zij het boek ervaren?

Het lijken altijd dezelfde te zijn die reageren, maar wat is de echte werking van het boek en de gemiddelde leeservaring?

Door **Jim van der Heijden** op 28-01-2008 18:16

Sten Oomen zei:

Ik ben eigenlijk heel nieuwsgierig naar de bevindingen van al die lezers, hoe zouden zij het boek ervaren?

Sten,

Vraag Pim daar eens naar. Er zullen vast wel reacties bij de uitgever zijn binnengekomen. Zelfs als slechts een 0,5 procent van de kopers reageert dan zijn dat al 250 mailtjes. Leuk om de teneur daaruit te kennen.

Groet,

Jim

Door **Sten Oomen** op 28-01-2008 18:20

@ Jim

Goed idee, ik zal Pim van Lommel mailen!

Leuk zou ook zijn als er in een praatprogramma een flink aantal lezers hun reactie geven op het boek en dan bedoel ik niet bekende Nederlanders maar onbekende Nederlanders...

Door **Sten Oomen** op 29-01-2008 12:08

Ik heb Pim inmiddels geschreven en hij mailde me terug dat hij net terug is uit München, waar hij was voor een lezing. Hij heeft het razenddruk in het kader van zijn boek "Eindeloo bewustzijn", en loopt met zijn mail achter. Hij vertelde dat hij reeds twee ordners met reacties van lezers heeft. Op dit moment heeft hij even geen tijd om reacties voor me door te geven, maar binnen een paar weken misschien wel.

Door **Rudolf H.Smit** op 29-01-2008 17:53

Dankbaar ben ik voor de bijdrage van Jim van der Heijden. Hij slaat de spijker op de kop. Inderdaad, skeptici zijn als de dood dat hun volstrekt materialistische wereldbeeld wordt ondergraven, en dus trekken ze alles uit de kast om de mensen die een ander wereldbeeld voorstaan zwart te maken. Vooral Jan Willem Nienhuys van Skepsis is daar sterk in. In het openbaar teksten van Van Lommel aanmerken als "wartaal", "geraaskal", "koeterwaals" en meer van die in vitriool gedoopte uitspraken zoals in het onderstaande:

Inge van den Berg
24 januari 2008 om 14:41

@ Jan Willem

Pas je op dat je de baby niet met het waswater weggooit?

Jan Willem Nienhuys
24 januari 2008 om 15:49

Ik snap de beeldspraak niet. Ik citeer Woerlee (die als anesthesioloog veel van het onderwerp weet) en die mij schrijft:

"De BDE is een intense ... ervaring die sommige mensen ondergaan op momenten dat ze bijna dood zijn, of denken dat ze bijna dood zijn. ... Het zijn intense ervaringen die de wezenskern raken van hen die ze ondergaan. BDE 's vertellen ons veel over de menselijke geest en het functioneren van het menselijk lichaam."

Dat lijkt me de baby. Het waswater is de 'agenda' van mensen die er hun geloof in bovennatuurlijke zaken mee proberen te pushen, en die en passant nog de kwantummechanica en een half dozijn andere vakgebieden verkrachten. Pasgeboren baby 's worden gewassen, maar ze worden niet schoner als je ze in drek dompelt. Je moet ze in schoon water wassen, en dat dan met de verwijderde viezigheid (bijgeloof, onbegrip, oh-en-ah-geroep over wartaal) weggooien.

Dit is op zijn zachtst gezegd nogal ...eh ... stuitend, en zijn academische titel doctor (in de wiskunde) onwaardig. Het gekke is dat hij van zichzelf vindt dat hij zonder bezwaar zulke onfatsoenlijke taal mag bezigen, maar zodra iemand daar tegen ingaat op de blogs van Skepsis, dan worden die bijdragen schielijk verwijderd, onder het voorwendsel dat e.e.a. niets met het

onderwerp te maken heeft. Sten Oomen kan daarvan meepraten ...

Is het dan zo verwonderlijk dat de in alle opzichten gentleman Pim van Lommel niet reageert op dit agressieve gedoe? Hij heeft wel iets beters te doen!

Nu even iets over Woerlee. Ik heb destijds het boek "Mortal Minds " van Woerlee kort na uitkomst besteld en van voor tot achter gelezen. Ik heb ook een uitgebreide e-mailuitwisseling met hem daarover gehad, die ik niet als onprettig ervoer, omdat hij zich daarin deed kennen als een beleefde man die zich niet schuldig maakte aan grove woorden. Toch was deze uitwisseling onbevredigend omdat de heer Woerlee er absoluut onwrikbare standpunten op nahoudt (maar natuurlijk denkt hij hetzelfde van mij ...grinnik, grinnik). Hij heeft vooropgezette ideeën over de bijnadoodervaring en die zijn strikt fysiologisch bepaald: Het gebeurt allemaal in het brein, en daarmee uit. De mooie en indringende beelden die bde-ers ervaren zijn allemaal moeiteloos verklaarbaar - hallucinaties, fantasieën, wishful thinking, enz.

Nou ja, iedereen heeft recht op zijn eigen opvattingen, dus ik was bereid vrede te hebben met zijn inzichten omdat de heer Woerlee aangaf wel enige spirituele waarde te willen hechten aan de bijnadoodervaring en verder met stelligheid zei respectvol met bde-ers om te gaan. Dat is al heel wat, want de langjarige ervaring van Merkawah is dat ziekenhuispersoneel in het algemeen nauwelijks raad weet mensen die een bde hebben gehad. Talloos zijn de verslagen van bde-ers die het bos in werden gestuurd door chirurgen, anesthesisten, en verpleegkundigen die wat norsig reageren op uit narcose wakker geworden mensen die willen vertellen over die uiterst vreemde ervaringen die ze tijdens de operatie hadden gehad. Op zijn vriendelijkst krijg je dan te horen, "ach mevrouw, dat zijn hallucinaties door de medicijnen, gaat u maar lekker slapen". Maar de mensen die te maken krijgen met een verbaasde chirurg die bozig verklaart, "onzin, dat kan helemaal niet wat u zegt" (zeker als de patiënt in kwestie verhaalt hoe hij/zij alles van bovenaf heeft kunnen zien

en gehoord (inclusief de grapjes), zijn ook niet op de vingers op twee handen te tellen.

Op de webstek van Merkawah hebben wij een uitgebreid artikel staan over psychische problematiek bij mensen die een bijnadoodervaring hebben gehad. Zie:

[Psychische problematiek en hulpverlening na een BDE](#)

Als je dat leest ontdek je tegen welke muren deze mensen oplopen bij de reguliere hulpverlening, waaronder dus ziekenhuisstaf en overig personeel, huisartsen, psychiaters (RIAGG) etc. De meeste bde-ers hebben dus niets aan reguliere hulpverleners, integendeel. Ze worden eerder van de wal in de sloot geholpen dan er uit getrokken, vanwege het onbegrip of de "verklaringen" waarvan ze wéten dat die kant noch wal raken.

Ik was dus al verheugd met de opmerking van de heer Woerlee dat hij wèl respectvol en met begrip met bde-ers omgaat. Hoe teleurgesteld was/ben ik daarom toen ik onlangs een brief ontving van een verpleegkundige die jarenlang met hem had samengewerkt en die verklaart dat de heer Woerlee juist helemaal niet zo respectvol met bde-ers omgaat, integendeel. In het ziekenhuis waar Woerlee werkt is het verboden met bde-ers in gesprek te gaan, en Woerlee zelf reageert blijkbaar ook nogal korzelig op bde-ers. Niks begripvol luisteren ... neen, "alles medisch verklaarbaar" en daar moeten ze het maar mee doen.

Ik heb deze verpleegkundige gevraagd haar verhaal op deze blog te zetten. Hopelijk doet ze dat, want dat spreidt dan weer enig onthullend licht over het beleid inzake de bijnadoodervaring dat in veel ziekenhuizen wordt gevoerd.

In zijn boek roept Pim van Lommel ziekenhuizen en andere medische hulpverleners op anders om

te gaan met bde en bde-ers. Dat zoiets hard nodig is, moge duidelijk zijn. Met de strikt fysiologische en materialistische benadering van Woerlee, Skepsis e.a. wordt aan bde-ers geen dienst bewezen. Integendeel. De enorme verkoop van het boek en de toestroming van nieuwe donateurs van Merkawah zeggen wel iets anders.

Door **Carla** op 01-02-2008 16:49

Naar aanleiding van wat Rudolf Smit schrijft over de opvattingen van de anesthesioloog Gerald Woerlee, kan ik het volgende mededelen.

Ik snap werkelijk niet hoe dr. Woerlee in zijn boek "Mortal Minds" en op zijn website doet voorkomen dat hij alle begrip heeft voor bde-ers en respectvol met ze omgaat. Het tegendeel is namelijk het geval. Als verpleegkundige heb ik notabene naast hem heb gestaan, en gezien en gehoord hoe hij vragen van de patiënt volkomen negeerde, en g af hij al antwoord bij de door hem genoemde "lastige en zeurende patient" dan werd dat afgedaan met het antwoord dat zoiets niet kon en dat hij dat kon weten, immers hij was "d  doktor"!.

Ik heb nauw met hem samen gewerkt in het Rijn Noord ziekenhuis te Alphen aan de Rijn. Het is natuurlijk niet alleen de attitude van Woerlee zelf, maar ook, als de chirurgen die visite kwamen lopen, en "durfde" dan een patient iets te vragen over zijn BDE, dat ook dat gewoon werd afgedaan met ontkennende antwoorden en dat ze geen tijd hadden om op dat soort vragen antwoord te geven.

Dokter Woerlee ken ik dus al lang en zijn mening is mijns inziens nog steeds niet veranderd.

Woerlee en al die andere artsen trekken één lijn, en dus krijgen heel veel mensen, in casu artsen en ook verpleegkundigen, te horen dat zij op dat soort vragen niet mogen ingaan. Zeker bij mijn werkzaamheden op de CCU afdeling, waar uiteraard meer BDE's gebeurden, was het beleid gewoon dat je op dat soort vragen geen direct antwoord mocht geven, en de vragen van de patiënt een beetje af moest wimpelen.

De houding van Woerlee zou echt eens moeten veranderen, want hij stuurt mensen het bos in!!!

Door **Sten Oomen** op 01-02-2008 17:24

@ Rudolf en Carla

Het is mij ook opgevallen hoe kil er in een bepaalde kring wordt gesproken over de BDE ervaring. Er zijn een aantal *lieden* - dit woord gebruikte mijn inmiddels overgegangene vriend Hans Stöpler sr. regelmatig - die over de ervaring heen denderen met medische termen en fysieke analyses waar de BDE'ers zelf alleen maar met bevreemding naar kunnen kijken. Want hebben al die doktoren, wetenschappers en sceptici het echt over hun ervaring? Ze herkennen zichzelf en de ervaring niet in woordknallers als 'zuurstofgebrek', 'hallucinaties' en 'defect van de visuele cortex'.

De dubbelheid in de houding van sommige mensen als Woerlee stuit ook mij tegen de borst. Ze zeggen dat ze veel respect hebben voor BDE'ers en dat ze niets willen afdoen aan hun ervaring, maar ondertussen! De praktijk blijkt dus anders. Ook doen ze vaak alsof ze best open staan voor nieuwe inzichten, maar al hun streven lijkt erop gericht deze nieuwe inzichten tegen te houden. Pim van Lommel's boek stuit bij hen niet op een oprecht geïnteresseerd onthaal, maar op een muur

van gewild onbegrip en vooroordelen en de BDE'ers kunnen, zoals jullie bevestigen, hetzelfde verwachten.

Door **Sten Oomen** op 01-02-2008 17:46

@ Carla

Ik ben trouwens verbijsterd door je verhaal. Hoe durft iemand als Woerlee de ervaringen van die mensen zo af te doen!

Woerlee noemt "Eindeloos bewustzijn" "Misleidend en tendentius" in zijn recensie op <http://www.eb.woerlee.org/>. Ik vraag me serieus af wie er misleidend en tendentius is.

Ik lees daar vervolgens ook:

"Als een diagnose van hersendood wordt gesteld volgens de heel nauwkeurige internationale richtlijnen - dan is de ongelukkige persoon dood (Wijdiks 2001). Ze worden nooit meer wakker, ze ademen nooit meer, en hun lichaam sterft onvermijdelijk af. Ze zijn dood."

Meneer Woerlee heeft kennelijk een kijkje achter de 'dood' genomen. Het woord "ongelukkig" verraadt zijn insteek en die van Wijdiks, want als je 'dood' bent, dan moet je wel heel ongelukkig zijn.

Niet dus, de BDE'ers spreken wel uit ervaring.

Hier moet ik wel weer om lachen: op de website van het blad 'Ode'

[Website Ode](#)

staat een stuk over Van Lommel met het inzicht "Het leven gaat door" en er volgens talloze dankbare reacties en veel verhalen uit de eerste hand. Daartussen staan Woerlee en Korthof met hun 'oproep' om maar vooral geen waarde te hechten aan bijna-dood ervaringen. Hopeloos!

Het blad Ode heeft een poos geleden (Uitgave: 82 december 2005) het genoemde stuk geplaatst:

Door **Rudolf H.Smit** op 04-02-2008 17:29

@ Carla en Sten

Allereerst, Carla, veel dank voor de bijdrage waarom ik had gevraagd. Nogmaals, het werpt een verhelderend licht op de praktijk in ziekenhuizen met betrekking tot de bijna-doodervaring. Woerlee's beweringen over zijn respectvol omgaan met de BDE-er (bijna-doodervaarder) lijken in de praktijk dus niet altijd op te gaan. Er zijn echter altijd twee zijden aan een gegeven. Zo hoorde ik vanmorgen op de radio een gesprek met iemand die gaat promoveren op de geestelijke hulpverlenerskant van de verpleegkunde. Van

verpleegkundigen wordt verwacht dat ze kunnen omgaan met de geestelijke noden van de patiënten. Hij gaf als voorbeeld het verhaal van een patiënt die maar niet kon slapen, en zij vroeg aan de verpleegkundige die aan haar bed kwam, met haar te bidden. De verpleegkundige willigde haar verzoek in, hoewel het eigenlijk tegen de regels was (zoals later bleek). Vijf minuten later sliep de patiënt als een roos. Toen de verpleegkundige dit later in haar groep vertelde, werd er eerst ietwat negatief op gereageerd, maar het mondde toch uit op een positieve discussie, waaruit bleek dat deze verpleegkundigen eigenlijk ook steeds zo zouden willen handelen. Het was hun echter nooit geleerd: verpleegkundigen zijn doeners, geen praters, en sowieso is vaak het excuus: "geen tijd". Maar zoals men begreep, in voorkomende gevallen moet men dan maar tijd máken, want daar wordt de patiënt alleen maar beter van.

Eenzelfde gedrag zou moeten worden aangenomen in het geval van patiënten die een bijna-doodervaring hebben te melden. Dus: maak tijd en **LUISTER**. Vooral: luister met wezenlijke interesse en zeker niet met het vooringegenomen standpunt dat een BDE niet serieus genomen hoeft te worden, want die zou immers van voor tot achter medisch verklaarbaar zijn.

Afgezien van de vraag of dat ook echt zo is, dient men te beseffen dat een "verse" BDE-er helemaal niet geïnteresseerd is een medische verklaring. Hij of zij is er vol van, want hij of zij heeft iets ondervonden dat met geen pen te beschrijven valt, en waarvan hij of zij wéét dat het "werkelijker dan de werkelijkheid" was, (en dat wil hij vertellen, dat wil hij kwijt!)

Elke "medische verklaring" wordt dan ook niet aanvaard, en zéker niet als daar verder bagatelliserend, of zelfs bozig op wordt gereageerd. Daarom geloof ik ook niet de bewering van Woerlee, ooit aan mij gedaan in een e-mail, dat zijn patiënten altijd heel tevreden waren met zijn uitleg (hopelijk nam hij daar de tijd voor!). Misschien dat zij dat aanvankelijk wel zijn, maar zoals wij bij Stichting Merkawah uit ervaring weten: de materialistisch-medische uitleg bevredigt allesbehalve, want daarvoor was de ervaring te realistisch. Behalve dat, elke echte BDE leidt tot

transformatie van de persoonlijkheid. Men wordt letterlijk een ander mens, zozeer zelfs dat huwelijken stuk kunnen lopen eenvoudig doordat de partner hem/haar niet meer begrijpen kan: "dit is mijn man/vrouw niet meer..." Wat moet je met een carrière-jagende echtgenoot die eerst op de centen zat, en na zijn BDE een heel andere richting uitwil en niets meer om de financiën geeft? Dat is maar een betrekkelijk eenvoudig voorbeeld....

De BDE is dus een ingrijpende gebeurtenis die levens letterlijk op hun kop kan zetten. Om zoiets dan maar af te doen als een hallucinatie, of wat dan ook "medisch verklaarbaars", laat zien dat zulke verklaarders in wezen niets van de bijna-doodervaring begrepen hebben.

In een andere bijdrage wil ik nog meer zeggen - nu even geen tijd meer.

Door **Sten Oomen** op 05-02-2008 20:08

@ Rudolf

Jouw toelichting is heel duidelijk, en legt precies de vinger op de zere plek van de sceptici. Die oprechte aandacht (en openheid) hebben zij niet voor de BDE en de BDE' ers.

En zo verliezen zij terrein als ze het al gewonnen hadden.

Door **Rudolf H.Smit** op 06-02-2008 18:17

Gesprek tussen bde-r en een skepticus

(let op: dit is een fictief gesprek -- maar zo zou het wel kunnen gaan -rhs)

Skepticus: Moet je nou toch zien! Voor de zoveelste keer een interview met die vreselijke Van Lommel over die zogenaamde bijna-doodervaring. Ik heb dat boek gelezen en ik vind het walgelijke onzin!

Bde-er: Oh, vind je dat?

Skepticus: Ja natuurlijk. Allemaal de grootste flauwekul! Die vent slaat alleen maar wartaal uit. Wat een geraaskal over buiten je lichaam zijn, door tunnels gaan, goddelijke wezens ontmoeten of zelfs je overleden dierbaren... En dan zoiets als een eindeloos bewustzijn dat buiten je hersens kan voortbestaan. Dat kàn gewoon niet!

Bde-er: Hoe weet jij dat nou? Jij hebt toch geen bde gehad dus hoe kun je er over oordelen?

Skepticus: Natuurlijk kan ik er over oordelen. Ik ben natuurwetenschappelijk geschoold en weet dat uit allerlei onderzoek blijkt dat het bewustzijn onveranderlijk verbonden is aan de hersens en wordt veroorzaakt door de hersens. Bovendien heb ik natuurwetenschappelijk geschoolde medische vrienden, en die denken er net zo over.

Bde-er: Alles goed en wel, maar hebben zij zelf een bijnadoodervaring gehad?

Skepticus: Niet dat ik weet, maar wat doet er toe? Ik snap trouwens niet waarom je dat vraagt?

Bde-er: heel eenvoudig, ik heb namelijk gedurende mijn leven tweemaal een BDE gehad. Dus ik denk er wel ietsjes anders over dan jij...

Skepticus (stomverbaasd): Wat.... JIJ!? Dat is nou het laatste wat ik van JOU zou hebben verwacht! Waarom heb je dat nooit eerder verteld?!

Bde-er (glimlacht): Wat denk je? Ik ken mijn pappenheimers. Al die jaren heb ik dat voor me gehouden, want ik wist bij voorbaat hoe jij en al die anderen zouden reageren. Maar deze keer kom ik er vooruit, dankzij het boek van die Van Lommel.

Skepticus (begint zachtjes rood aan te lopen): Dus je gelooft in je eigen onzin?

Bde-r: Het is geen onzin. Ik weet wat ik heb meegemaakt. Twee keer. Eerst als kind, en later nog eens als volwassene. De eerste keer al heb ik dat Licht gezien. De tweede keer ook en tevens zag ik

en sprak ik met mijn overleden ouders.

Skepticus (inmiddels zeer duidelijk geïrriteerd): En JIJ durft jezelf nog wetenschapper te noemen? Als jij wetenschapper bent dan wéét je toch dat het allemaal maar hallucinaties zijn, gewoon gebaseerd op vage herinneringen, dagresten, wensdromen, en dat dat allemaal komt door zuurstoftekort?!

Bde-r (probeert er tussen te komen): Zo is het echt niet. Het is....

Skepticus (nu heel boos): Zo is het wèl! Alle studies wijzen gewoon uit dat het brein door zuurstoftekort een laatste serie stuiptrekkingen produceert om zo zijn eigenaar het sterven wat makkelijker te maken. En die zogenaamde tunnel en dat licht zijn ook alleen maar een grap van het samenwerkingsverband oog-hersens. Het gebeurt allemaal in de hersens en...

Bde-er: Maar....

Skepticus: Weet je wat dat licht was? Alleen maar de operatielamp boven je hoofd, vlak voordat je onder zeil ging. Dat heeft zich toen vastgezet in je hersens, en dat beeld bleef je zien. Niks anders!

Bde-er: Zo was het echt niet. Laat me het uitleggen...

Skepticus (razend): Je hoeft me niks uit te leggen! Ik wéét hoe het zit. Die zogenaamde overleden ouders van jou waren ook alleen maar schimmen gebaseerd op de vage afbeeldingen van de mensen in operatiekamer. Die zag je nog even vlak voordat je onder zeil ging en daar maakte je brein beelden van je overleden ouders van!

Bde-er: Neen goede vriend, geef me nou even de gelegenheid...

Skepticus (woest): Ik ben je goede vriend niet meer! Van iemand als jij had ik verwacht dat je deze onzin onmiddellijk door zou hebben. Maar nou ga je mee in die stomme praatjes van die Van Lommel. Hoe diep heb je kunnen zakken!

Bde-er (nu ook boos, maar beheerst): Al ben ik je goede vriend niet meer, je zou op zijn minst kunnen luisteren!

Skepticus (snuivend): Ik luister toch?!

Bde-er (nog steeds beheerst maar afgemeten): Dat doe je dus duidelijk niet, je draaft alleen maar door en geeft mij niet eens de gelegenheid precies te vertellen hoe de vork in de steel zit.

Skepticus (grimlachend): Hoezo... er bestaat toch al een goede verklaring voor, dan hoef ik die van jou niet te horen!

Bde-er (zucht eerst en dan): Ben jij wetenschapper of niet? Wetenschappers horen alle gegevens in overweging te nemen, toch!

Skepticus: evidente onzin niet!

Bde-er (ontploft): WIL JE NU EINDELIJK EENS LUISTEREN, MAN!?

Skepticus (niet gewend aan zo'n explosie van zijn altijd zo zachtaardige vriend): Okay, okay, ik luister...

Bde-er (rustig nu): Jij gaat er kennelijk vanuit dat ik mijn bijnadoodervaringen heb ondergaan tijdens operaties. Geen van tweeën! De eerste keer gebeurde toen ik bijna verdronk. Ik herinner me geen tunnel, maar ik was wel in één keer bij een prachtig Licht. Ze haalden mij op tijd uit het water, en ze konden me redden. Ik begreep niet waarom mijn ouders zo huilden, want ik voelde me zoooo goed. Ik vertelde hun dat ik zo'n mooi Licht had gezien, maar daar gingen ze niet op in.

De tweede keer was heel anders: een jaar of tien geleden zat ik gewoon wat te mediteren in mijn werkkamer zittend op mijn bureaustoel. Ik ademde daarbij rustig en diep. En opeens was ik weg, ik was uit mijn lichaam. Ik zag mijzelf zitten van boven af en tegelijk zag ik in het plafond boven mijn hoofd een donker gat ontstaan. Ik zweefde daar naar toe en verdween er in. Aan het einde zag ik een lichtpuntje dat steeds groter werd. En daar was het weer, dat schitterende Licht dat ik mij zo goed herinnerde van mijn jeugdervaring. Ik werd omspoeld door dat Licht dat scheen over het mooiste landschap dat je je kan indenken. In dat landschap was een pad en daarover kwamen twee mensen mij tegemoet. Het waren mijn ouders die jaren daarvoor waren overleden. Zo blij was ik dat ik ze weer zag, en zo jong zagen ze eruit. Ik sprak met ze en vroeg of ik bij ze kon blijven. Maar ze zeiden tegen me dat het mijn tijd nog niet was en dat ik daarom terug moest. Toen voelde ik mij teruggezogen en ik klapte in mijn lichaam, dat daar gewoon zat op mijn bureaustoel. Ik keek verdwaasd om me heen, maar voelde mij gelukzalig.

De skepticus keek nu met verwonderde ogen maar ook met enige afkeer naar de bde-er. Die vervolgde:

Goede vriend, er was geen sprake van een lichaamstrauma. Ik lag niet op een operatietafel, er was dus ook geen operatielamp boven mijn hoofd, ik zag geen wazige operatiekamerfiguren die ik zou kunnen omfantaseren tot engelen of overleden ouders. Neen, ik zat gewoon in mijn stoel, en ik had helemaal geen zuurstoftekort gehad. Maar ik heb wel een ervaring gehad die in alle opzichten overeenstemde met een bijnadoodervaring.

En... die ervaring heeft mij veranderd. Grondig. Ik ben een heel ander mens geworden vergeleken

met tien jaar geleden toen het gebeurde. Vraag maar aan mijn vrouw...

De skepticus zei niets meer. Hij groette kortaf, liep weg, maar de bde-er hoorde hem nog mompelen: en toch geloof ik er geen barst van... De bde-er dacht: wat is het toch moeilijk van ingeramde denkbeelden af te stappen.

Door **Sten Oomen** op 06-02-2008 19:34

@ Rudolf

Ik zie hier een geïnspireerd man.

Het is dat een zo serieus onderwerp is, maar eerlijk gezegd lag ik net onder de tafel van het lachen.

Nou ja, een beetje humor over de stijfkoppigheid en vooringenomenheid van de sceptici zal mij hopelijk wel vergeven worden.

Dank voor deze geweldige tijdloze en eindeloze (in meerdere opzichten) bijdrage.

Door **Rudolf H.Smit** op 06-02-2008 20:54

Fijn dat je er zo om kunt lachen, Sten!

In wezen is de reactie van zeer veel skeptici op de bde en alles wat er mee samenhangt er inderdaad een om eens smakelijk om te lachen. Want... ze weten het allemaal zo goed.... Het is ongeveer hetzelfde als dat ik zou zeggen: ik weet precies wat Niel Amstrong gevoeld heeft toen hij als eerste mens op de maan stapte... Dat zou je toch ook niet geloven? Waarom zou een bde-er dan wel die zogenaamde verklaringen van die skeptici moeten geloven?

Okay, als medewerker van Stichting Merkawah wordt mij natuurlijk maar al te vaak gevraagd wat de verklaring van de BDE is. Mijn eerlijke antwoord is dan dat we het gewoon niét weten. (We weten wèl dat de vele verklaringen die vooral door skeptici worden opgeworpen gewoon niet opgaan). We weten alleen dat de BDE er IS! En dat we wel de gevolgen er van kennen. En dat is waar Merkawah ondersteuning biedt aan BDE-ers.

Nog even ter aanvulling. De twee bde-verhalen die ik in de bovenstaande dialoog vervlochten heb, zijn gebaseerd op werkelijk gebeurde verhalen. Ik wilde er maar mee zeggen dat bde-s niet per se samen gaan met gevallen van klinische dood, moeilijk verlopende bevallingen, zware verkeersongelukken, coma en wat dies meer zij. Een bde kan dus ook spontaan gebeuren...

Groetjes - Rudolf

Door **Sten Oomen** op 06-02-2008 21:02

@ Rudolf

Ja, het was mij al duidelijk dat je dit verhaal niet zomaar opgeschreven hebt, en dat het gebaseerd is op de praktijk. De sceptici kijken en luisteren met oog- en oorkleppen, hun medische verklaringen gaan gewoon niet op omdat de BDE zoveel meer is dan een ervaring die zich in één bepaald geval voordoet.

Rob Nanninga heeft mij al meerdere malen verweten dat ik enkel beargumenteer vanuit de BDE/Uittredingservaring op zich. En ja, dat doe ik ook. Ik ben een praktijkmens. Want de theorie enkel in de directe praktijk te vinden, lijkt me de enige weg die zich nauw aan de waarheid houdt. Rob vindt echter precies het omgekeerde: zodra je beredeneert vanuit de ervaring, zo Rob Nanninga, ben je een "hopeloos geval".

Dat snap ik dan weer niet. Ik vind juist het praten over...over...over wat de sceptici doen, juist zeer bezijden de kern. Wat heeft het voor zin te praten over iets wat je zelf toch niet of nauwelijks kent; hoe kun je er dan een oordeel over uitspreken of een verklaring voor geven?

Door **Inge van den Berg** op 07-02-2008 11:01

@ Sten

Bedankt voor het doorsturen van de link naar dit onderwerp in je blog! Ik heb het met veel interesse gelezen. Ik kan me helemaal vinden in je streven naar samenwerking tussen ervaren en

wetenschappers. Het zou toch prachtig zijn als we met zijn allen eindelijk onbevooroordeeld rond de tafel kunnen zitten om samen tot werkelijk diepe inzichten te komen over de werking en werkelijkheid van de uittredingservaring en de BDE! Ik hoop dat je het voor elkaar kunt krijgen.

@ Rudolf

De discussie tussen de BDE'er en de Skepticus is waarlijk meesterlijk! Ik heb er heerlijk om gelachen. Zo herkenbaar!

Door **Sten Oomen** op 07-02-2008 23:48

@ Inge

Graag gedaan.

Ja, ik vind dat de ervaring de waarde mag krijgen die haar toekomt. De geest ervaart de BDE als iets letterlijk (en figuurlijk) alles overstijgends; waarom blijven een aantal mensen dan hangen in deelaspecten ervan en zien het totaalplaatje niet meer?

Terugkoppelen, steeds weer terugkoppelen, niet vergeten waar je het over hebt, is mijn advies. En ja, waarom niet samen de schouders eronder, elkaar helpen in plaats van ieder op zijn eigen weg lopen...?

Komt wel, als maar genoeg mensen dit willen.

Door **Sten Oomen** op 12-02-2008 17:04

Vandaag kreeg ik deze reactie over Pim van Lommel en de bijna-dood ervaringen, ik heb de toestemming het te plaatsen:

Hallo,

ik heb met een gelukkig hart de optredens van Pim van Lommel op tv gezien. Ik zelf heb nooit een bijna dood ervaring gehad. Maar heb de herinnering van dit bewustzijn mee genomen van voor mijn geboorte. Ik heb dan ook behoorlijke strubbelingen met dit leven ervaren, vooral om dat ik lange tijd niet in staat was om deze gevoelens onder woorden te brengen. Als ik het wel eens probeerde, kreeg ik geen of rare reacties. Terwijl ik er zeker van ben dat veel kinderen met deze herinnering verbonden zijn, veel verliezen het ook weer, misschien juist omdat er geen reactie op komt.

Ik hoop van harte dat we deze wereld ook zo mooi kunnen maken.

Met vriendelijke groet,

Gerda

Door **Rudolf H.Smit** op 13-02-2008 14:36

@ Sten en Gerda

Dit is interessant. Het sluit namelijk enigszins aan op de sporadische verhalen over "BDE in de baarmoeder". Sommige mensen schijnt dat te zijn overkomen. Nu is de BDE zelf voor nogal wat mensen erg moeilijk te behappen, laat staan dus een ervaring zoals door jou, Gerda, hierboven beschreven. Men gaat er nu eenmaal van uit dat babies geen herinneringen kunnen hebben omdat hun hersentjes nog zo sterk onderontwikkeld zijn. Als iemand dan komt aanzetten met een verhaal als zou hij/zij reeds in de baarmoeder zoiets als een helder bewustzijn hebben gehad, dan is dat heel moeilijk te geloven.

Hoe het ook zij, Gerda, koester dat waarvan jij voelt dat het waar is, en laat je niet van de wijs brengen door rare reacties.

Door **Jim van der Heijden** op 13-02-2008 16:22

Prenatale ervaringen zijn niet onmogelijk, zoals ooit werd gedacht. Een, al wat ouder, artikeltje vind je op:

<http://www.theosofie.net/sunrise/sunrise1990/julaug1990/prenataal.html>

Even Googlen levert nog meer op. Volgens mij schrijft Tucker er in 'Mamma, vroeger was ik ..' ook iets over.

Groet,

Jim

Door **Sten Oomen** op 15-02-2008 22:09

@ Rudolf

Dat is het mooie van het bewustzijn; zelfs een kind in de baarmoeder heeft een tijdloos, 'volwassen' bewustzijn en met dit tijdloze bewustzijn wordt de BDE waargenomen en later gaat dit bewustzijn samen met de mens die geboren wordt.

Door **Sten Oomen** op 15-02-2008 22:10

@ Jim

Bedankt voor de leestips.

Door **Rudolf H.Smit** op 17-02-2008 12:45

Op vrijdag j.l. stond een artikel in De Volkskrant met de titel “Geen ontdekking van de hemel – hemelse ervaring is goed te verklaren”. En ja, hoor, er moest kennelijk weer eens tegenwicht geboden worden op het boek van Pim van Lommel. Het leek redelijk objectief, en eerlijk is eerlijk, is niet onvriendelijk geschreven. Maar de objectiviteit beperkte zich er toe dat het allemaal heel goed verklaarbaar was vanuit de materialistische visie en dat wordt dan eigenlijk neergezet als “dat is het”. Het boek van Pim werd niet genoemd, wel Merkawah, abusievelijk Merkewah gespeld.

Aan dit artikel werd/wordt een blog gewijd, en gezien de aard van het artikel trekt dat dan ook mensen die er net zo over denken. Niks bovennatuurlijks, allemaal chemie van het brein, etc. Ik verstoutte mijzelf te reageren... had ik beter niet kunnen doen, achteraf gezien. Want wat bleek het geval: men luistert gewoon niet, of pikt gewoon datgene er uit waarop ze iemand kunnen aanvallen. Het feit dat hier iemand (ik dus) sprak die, vanwege zijn inmiddels jarenlange functies binnen Merkawah, echt wel het een en ander weet over de bijna-doodervaring, had geen effect. Het minste wat men had kunnen doen was: vragen stellen, vragen stellen. Het was/is er niet bij. Er is maar een meneer, onder het pseudoniem Sdeeds, die Pims boek gelezen had, en daar zinvolle opmerkingen over te berde bracht. Maar ook daar werd/wordt nauwelijks op gereageerd.

Ook Sten heeft op heel pittige wijze haar meningen gegeven. Ook daarop niet ter zake doende reacties.

Het zoveelste bewijs dat “skeptici” in wezen heel starre mensen zijn, en dus blijven vasthouden aan hun mening, hoe onhoudbaar ook. Wijlen de Britse psycholoog Hans Eysenck had daarvoor een mooie uitdrukking: “I have made up my mind, don’t confuse me with the facts”.

Aan de ene kant vermakelijk was een reactie van ene Eric op een opmerking van Sten, namelijk dat hij de dood heerlijk zou vinden – helemaal niks meer dus. Vermakelijk, maar aan de andere kant misschien wel iemand die doodongelukkig is. Want blijkbaar houdt hij niet van het leven. Zielige man...

P.S. Het zou fijn zijn als wat meer mensen op deze blog hun zegje zouden doen. Dat registreren is echt geen moeilijke klus, hoor!

Door **Jim van der Heijden** op 17-02-2008 17:03

Sten en Rudolf,

Ik weet niet goed of ik jullie reacties op al die onzin knap of een nutteloze verspilling van tijd en energie moet vinden. Waarschijnlijk geldt het eerste voor wie het een spel is en daar lol in heeft, en is het tweede van toepassing op wie serieus denkt te kunnen overtuigen.

Het laatste blijkt namelijk steeds weer volkomen zinloos te zijn. Zij die jullie aandacht opeisen geven er meestal blijk van zich niet in de materie te hebben verdiept en de discussie alleen maar aan te zijn gegaan om te kunnen bruuskeren en beledigen.

Dus mijn welgemeend advies is dit soort discussies alleen te voeren als je er echt plezier in hebt en niet omdat het iets zou kunnen opleveren. Pim's afwezigheid hierin blijkt duidelijk de juiste

opstelling te zijn.

Groet,

Jim

Door **Rudolf H.Smit** op 17-02-2008 17:18

Ach Jim, ik vrees dat je gelijk hebt. Maar ik kan het soms gewoon niet laten. Het is inderdaad dubbel: aan de ene kant vind ik het leuk om tegengas te geven, maar aangezien ikzelf iemand ben die wel altijd heeft geluisterd en bereid is andermans punten naar waarde te schatten, blijk ik er slecht tegen te kunnen als ik op pure onwil stuit. En dat is dan de onplezierige kant die naar voren komt.

Overigens, die bereidheid tot luisteren, en daardoor soms van mening te veranderen, heeft mij ooit het verwijt opgeleverd dat ik geen eigen mening zou hebben... Tsja, voortschrijdend inzicht...dacht ik.

Maar goed, ik zal me maar beperken tot deze blog, en die is wel leuk!

Groet - Rudolf

Door **Sten Oomen** op 18-02-2008 12:45

@ Rudolf en Jim

Ik heb al heel wat tijd op internetfora doorgebracht en op vele fora zakt het niveau tot ver onder de gordel. Dit komt omdat mensen anoniem hun slechtste kant laten zien. Weinig zelfreflectie en zelfbeheersing! Geen echte innerlijke beschaving! Zelf reageer ik altijd onder eigen naam en ofschoon ik zelf ook flink kan uithalen (en soms over de top ga), doe ik dit wel op een eerlijke, met naam en toenaam benoemde manier. Vroeger wilde ik mij lage reacties wel eens echt aantrekken, die tijd is/likt? voorbij. Je weet dat die lage reacties niets met jou te maken hebben, want ze kennen je niet eens.

Jim, ik heb er inderdaad plezier in, anders zou ik niet meer reageren. Ik houd er wel van taalkundig ballen voor open doelen te schieten, het is een vak apart de ander bij te houden en soms als een juf in de hoek te zetten.

Toch is het ook leerzaam, ik begeef me vooral graag onder sceptici omdat zij zo wantrouwend tegenover de alternatieve sector staan dat ze ook vaak inderdaad kaf onder het koren ontdekken en er de vinger op weten te leggen. Op die manier heb ik zelf ook geleerd met een analyserende blik naar bepaalde 'paranormaal' actieve mensen te kijken, hoewel ik dat kritische ook al van mezelf heb (eerlijk is eerlijk).

Het is de kunst open te blijven staan en niet te denken dat iedereen een oplichter is, want je raakt begrijpelijk teleurgesteld als je ziet dat er vaak toch onzuiverheden in het spel zijn.

Ik kijk uit naar de sceptische blog over Van Lommel, want daar bijt ik graag mijn tanden in. Ik zou het niet leuk vinden als er geen weerstand meer is in het leven, en van weerstand leer je.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 14:52

Dag Sten en vrienden,

Ik zal mezelf maar al onmiddellijk ontbloten als scepticus, niet dat ik de persoonlijke ervaring van mensen die een BDE meemaakten in twijfel trek maar de verklaringen die er aan worden gegeven daar kan ik weinig mee. Die arts heeft het over een oneindig bewustzijn, hoe zien jullie bewustzijn dan dat het oneindig kan zijn?

Kortom, wat is jullie omschrijving van bewustzijn en op welke manier kan dat oneindig zijn?

Groetjes

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 14:58

@ Vraagje

Heb je het boek van Van Lommel gelezen?

Ik vind je vraag erg breed: "Wat is bewustzijn en hoe kan het oneindig zijn?"

Bewustzijn is het weten dat je leeft en het doelbewust reflecteren op jezelf en de wereld om je heen. Omdat het bewustzijn niet fysiek is, is het oneindig, omdat het fysieke ontspruit aan de geest, en niet andersom. Althans: naar mijn weten.

Mag ik weten wat je eigen achtergrond is?, want ik vind het niet prettig tegen een "Vraagje" te praten, anoniemer kan het bijna niet.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 15:14

Sorry, ik blijf soms liever anoniem, vooral op webstekken waar ik slechts sporadisch kom, kwestie van nog een beetje privacy te bewaren, niet omdat ik die anonimiteit wens te misbruiken hoor als je dat belangrijk vindt stuur ik je mijn naam wel via een mailtje.

Ik ben student psychologie en ben de laatste tijd nogal wat met bewustzijn bezig en voor zover ik het begrepen heb lijkt het me onmogelijk dat een individueel bewustzijn oneindig is, daarom mijn interesse voor jullie visie.

Je schreef dat bewustzijn berust op 'weten' en 'reflecteren', er moet toch 'iemand' zijn die weet of reflecteert? een 'zelf' dat op biologische basis bestaat, hoe kan het bewustzijn werken als er geen organisme is dat weet of reflecteert?

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 15:30

@ Vraagje

Je hebt nog niet gezegd of je Van Lommel gelezen hebt, dat lijkt mij hier essentieel.

Ik zei je al dat mijns inziens de geest dominant is over het lichaam, vandaar dat de geest geen organisme nodig heeft om bewust te zijn.

Sorry, ik vind het onprettig om zo anoniem te praten (en een naam per e-mail kan, maar ik prefereer een openheid die iedereen kan zien, hier dus) en je vragen zijn eerder filosofisch van aard. Misschien dat iemand anders zich geroepen voelt om verder op je vragen in te gaan, ik niet echt.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 15:37

Jammer :-(

Door **Vraagje** op 19-02-2008 16:42

Ik heb toch de moeite genomen Van Lommel te beluisteren via de youtube links,neem gerust van mij aan dat er niet veel wetenschappelijks is aan zijn betoog,zet de eerste de beste student neurologie aan de tafel bij B & W en er blijft niet veel over van zijn 'verklaringen'.
Met alle respect overigens voor de mensen die een ingrijpende BDE meemaakten,maar nul respect voor wie er schaamteloos garen van spint.

Mijn interesse was ongepast

Door **Jim van der Heijden** op 19-02-2008 17:46

@Vraagje

Ik zal proberen jouw vraag kort te beantwoorden.

In de gangbare mechanistisch materialistische opvatting is bewustzijn een epifenomeen van materie. Daaruit volgen vragen. Hoe komt dat tot stand? Heeft alle materie bewustzijn of alleen bepaalde structuren? Waar moeten die dan aan voldoen om bewust te zijn? Etc.. De antwoorden ontbreken. Er wordt simpelweg van uitgegaan dat het aangehangen beeld juist is en ooit een verklaring zal worden gevonden die daarin past.

Dit is echter te gemakkelijk en erg onbevredigend. Een echte skepticus zou er gehakt van moeten maken. Het lijkt ook niet erg logisch dat dode, domme materie bewust, intelligent leven kan voortbrengen. Het omgekeerde is beter denkbaar.

Als we vervolgens de materie wat nader bezien dan blijkt dat het afdalen naar het steeds kleinere ons de materie doet verlaten. Volgens de moderne fysica ligt aan materie iets anders ten grondslag. Trillingen, golven die eeuwig met elkaar zijn verbonden en mogelijkheden kennen die door

bewuste waarneming verwerklijkt worden.

Dit is een uiterst vervelend gegeven voor de materialisten die dan ook hardnekkig blijven volhouden dat dit alleen voor de microwereld geldt en niet voor onze alledaagse macrowereld. Er zijn echter al meer dan een halve eeuw grote fysici, de mensen die aan de frontlinie van de wetenschap opereren, die dit volslagen onzin vinden. Onze macrowereld is opgebouwd uit de microwereld, dus wat daar geldt is ook op de 'grote' wereld van toepassing.

Dat betekent dat bewustzijn aan alles voorafgaat. Dus los staat van materie en de materie veroorzaakt. Het is een beeld dat aansluit bij wat het hindoeïsme al duizenden jaren beweert. Het zal dan ook geen verbazing wekken dat veel van die groten uit de (kwantum)fysica hun blik naar het oosten richtten.

Helpt dit je een beetje op weg? Het lijkt me een plezierige gedachte als je zielkunde studeert. Dat, in tegenstelling tot wat de grote westerse massa beweert, hetgeen je bestudeert toch bestaat.

Overigens jammer dat je voor verschuilen kiest.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 18:09

Jim, bedankt om je mening te delen,

Het wetenschappelijke wereldbeeld gaat inderdaad uit van materie als basis van complexere fenomenen, maar ik moet je tegenspreken, de laatste decenia is grote vooruitgang geboekt met betrekking tot een wetenschappelijke benadering van (zelf)bewustzijn, en het is mijn overtuiging dat binnen enkele decenia baanbrekende ontdekkingen zullen volgen. De vragen die je aanhaalde hebben al tot antwoorden geleid die heel plausibel zijn.

De wetten van emergentie maken duidelijk dat wat in de wereld van het microscopische geldt niet noodzakelijk geldt in de wereld van het complexere, materie organiseert zich en die organisaties voldoen aan andere wetten dan de individuele componenten van die organisaties.

Ook bewustzijn en het daaruit voortvloeiend zelfbewustzijn krijgen vorm binnen een bepaalde organisatie van materie die we 'intelligent leven' zouden kunnen noemen.

Begrijp me niet verkeerd, als iemand een spirituelere wereldvisie verkiest heb ik daar geen enkel probleem mee, maar als iemand het wetenschappelijk noemt frons ik de wenkbrauwen. Uit het betoog van Van Lommel bleek dat ie totaal geen notie heeft van neurologie, neuropsychologie... en de stand van de wetenschap daaromtrent, ik vind het dan ook wat meelijwekkend dat ie koning eenoog speelt bij mensen die in de materie niet zijn onderlegd.

Vriendelijke groeten

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 18:21

@ Vraagje

Je hebt het boek van Van Lommel niet eens gelezen, je bent een student psychologie en meent nu al te kunnen stellen dat cardioloog Pim van Lommel niet onderlegd is en je insinueert ook nog eens dat hij op winstbejag uit is?

Jij die zelf geen aantoonbare kennis van de neurologie hebt, weet het beter dan een aantoonbare

wetenschapper die zich ook nog eens jarenlang met het thema bijna-dood bezig houdt?
Dat zijn geen fraaie zaken als je het mij vraagt.

Waarom typ je geen spaties na de leestekens, dat zullen ze op de universiteit bij je referaten toch ook vragen? En daaromtrent is met een t. Ik zou het ook op prijs stellen als je niet refereert aan Pim van Lommel als "ie", dat klinkt zo onrespectvol.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 18:25

Nee inderdaad, het is allesbehalve fraai, en het pleit niet voor Van Lommel dat een halve leek door zijn argumenten kan prikken. Van Lommel is arts en een kort gesprek met collega's neurologen zou genoeg moeten zijn om de inconsistenties uit de wereld te helpen.

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 18:26

@ Vraagje

Ik verzoek je onder eigen naam hier te schrijven, want de richting die jij inslaat hier richting Pim van Lommel is onrespectvol en ik ben niet van plan om jouw getier hier te laten voortduren als je niet respectvol bent.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 18:31

Ik tier helemaal niet hoor Sten, ik ben eerder de rust zelve, ik geef gewoon mijn eerlijke mening. Als de stellingen van Van Lommel wetenschappelijk zijn mag het toch geen probleem vormen wetenschappelijk over zijn argumenten te spreken?

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 18:43

@ Vraagje

Ik zie jou alleen maar insinueren, ik heb jou nog niet serieus gehoord. Jim daarentegen gaf jou een keurig, goed onderbouwd antwoord.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 18:53

Je leest toch wel wat selectief hoor sten, zie mijn antwoord op Jims post. Jij stelde zelf dat je er niet wou op in gaan, en dat doe je ook niet, je speelt constant op de man ipv op de bal.

Als je om argumenten vraagt zal ik de dokter wel citeren en zeggen waarom het wetenschappelijke nonsens is.

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 18:59

@ Vraagje

Je draait de zaken om, jij speelt op de man getuige dit niet fraaie epistel van je:

Begrijp me niet verkeerd,als iemand een spirituelere wereldvisie verkiest heb ik daar geen enkel probleem mee,maar als iemand het wetenschappelijk noemt frons ik de wenkbrauwen. Uit het betoog van Van Lommel bleek dat ie totaal geen notie heeft van neurologie,neuropsychologie...en de stand van de wetenschap daaromtrend,ik vind het dan ook wat meelijwekkend dat ie koning eenoog speelt bij mensen die in de materie niet zijn onderlegd.

Als je geen respect voor Van Lommel toont, ga dan naar een andere blog, dit verzoek ik je vriendelijk maar dringend.

Door **Vraagje** op 19-02-2008 20:22

Sten,ofwel verwijder je al mijn posts ofwel geen enkele,je selectieve manipulatie is onbetamelijk

Door **Sten Oomen** op 19-02-2008 20:39

@ Anonieme

Je bent hier op een positief blog, en ik vraag je je te gedragen.

Door **Rudolf H.Smit** op 19-02-2008 22:07

Meneer Vraagje - het is onjuist van de heer van Lommel te beweren dat hij niets weet van neurologie, neuropsychologie en wat dies meer zij. Ik ken hem persoonlijk en weet dat hij zich in deze materie heeft verdiept, en zeker adviezen heeft ingewonnen bij terzakekundige personen. Maar kennelijk houden die er wat progressievere ideeën op na dan mainstream scientists.

Het zou prettig zijn als u uw naam liet weten.

Door **Jim van der Heijden** op 19-02-2008 22:20

@Vraagje

Voorzover ik de wetenschappelijke literatuur ken valt die grote vooruitgang nogal tegen. Ik laat me er graag van overtuigen dat het anders is, maar dan moet je met iets concreters komen. En zeker niet, bij gebrek aan beter, de ander wegzetten als aanhanger van een 'spirituele wereldvisie'. Het opplakken van etiketten i.p.v. het voeren van discussies leidt nl. alleen tot verspilde tijd en energie.

Door **stranger** op 24-02-2008 17:42

<http://buiten-het-lichaam.hyves.nl/>

ben ook bezig met een boek

groetjes

Door **Sten Oomen** op 24-02-2008 18:48

@ Stranger

Leuk dat je iets op Hyves doet ermee.

Ik zou het wel op prijs stellen als je niet alleen een link neerzet, maar wat meer uitleg geeft over

jezelf...want anders kan iedereen hier wel een link neerzetten en vervolgens nooit meer omkijken. Graag dus een toelichting erbij, anders denk ik dat ik het weghaal.

Alvast bedankt,

Sten

Door **stranger** op 24-02-2008 21:16

Je heb zeker mijn hyve's nog niet bekeken !!

Ik heb heel veel gezien, en meegemaakt en weet waar over ik spreek.

Of zou je willen dat ik mij ervaringen hier deelt ??

dan zal ik een klein stukje plaatsen:

Er was eens een man die droomde dat hij een vlinder was of was er eens een vlinder die droomde dat hij een man was.

De werkelijkheid op aarde is een illusie. Door de druk van de maatschappij wordt de verbondenheid met de andere dimensie (waar we vandaan komen, ons thuis) verstoord.

Als er geen ijdelheid was, zag (er naar mijn idee) de wereld er heel anders uit! Dat kan niemand

ontkennen. Het leven is voor sommigen zwaar en het geluk lijkt hen in de steek gelaten te hebben, de donkere dagen zijn nog niet voorbij, de mens is moe .

Mensen hebben steeds meer behoefte aan zingeving, denken steeds meer na over leven na de dood. Er wordt steeds meer gemediteerd, yoga beoefend, spirituele boeken gelezen. We zijn ontvlucht , we weten niet meer waar we vandaan komen, terwijl wij de mooiste schepping zijn in heel het heelal.

stranger

Door **Sten Oomen** op 24-02-2008 22:37

@ Stranger

Ik heb je Hyves wel bekeken en gelezen hoor.

Iemand vertelde me net dat je Zhuang Zi hier citeert met:

'Nu is de vraag of ik Zhuang Zi ben die droomde dat hij een vlinder was, ofwel een vlinder die droomde dat hij mij was.'

Misschien kun je je bijna-dood ervaring beschrijven als je dat wilt natuurlijk, want je kondigt het wel aan?

Ik voel me in ieder geval niet aangesproken door wat je schrijft. Voor mij is de werkelijkheid geen illusie maar deel van alles wat is. En ik weet ook heel goed waar ik vandaan kom. Maar goed, andere misschien niet... Daarom is het misschien zinvol als je echt schrijft wat je meemaakte, dat is concreet en helder voor iedereen. Maar uitvoeriger dan op je Hyves indien mogelijk. Ik neem voorzichtig aan dat als je er een Hyves over begint, je ook wel over je ervaring wilt praten?

Reageer op dit artikel

Om te kunnen reageren dient u in te loggen met uw gebruikersnaam of e-mail adres. Vul hieronder uw accountgegevens in of maak een [nieuw account](#) aan.

Gebrowsersnaam/E-mail	<input type="text"/>
Wachtwoord	<input type="password"/>
Onthouden?	☐ Ja ☐ Nee
Wachtwoord vergeten?	<input type="button" value="inloggen"/>

© 2008 Sten Oomen | Design & scripting: [StarFix](#)